

ادبیات دینی کودک و نوجوان؛ نظریه‌ها و رویکردها

(به انضمام فهرست کتاب‌های دینی کودک و نوجوان از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۴)

دکتر مریم جلالی

(عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی)

سرشناسه	: جلالی، مریم، ۱۳۵۲
عنوان و نام پدیدآور	: ادبیات دینی کودک و نوجوان؛ نظریه‌ها و رویکردها / نویسنده: مریم جلالی
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری	: ۲۱۰ ص.
شابک	: ۸ - ۳۲۸ - ۳۱۷ - ۶۲۲ - ۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: ادبیات دینی فارسی - ایران - نقد
موضوع	: Religious literature, Persian- Iran- History and criticism
موضوع	: ادبیات برای کودکان و نوجوانان - ایران - تاریخ و نقد
موضوع	: literature for children- Iran- History and criticism
رده‌بندی کنگره	: BP ۲۳۲ / ۸۳
رده‌بندی دیویدی	: ۲۹۷ / ۴۸۸
شماره کتابخانه ملی	: ۹۹۷۳۵۱۶

ادبیات دینی کودک و نوجوان؛ نظریه‌ها و رویکردها

نویسنده: دکتر مریم جلالی

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۴۰۳

تیراژ: ۵۰ نسخه

۲۲۰,۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید، پلاک ۱۰۵، واحد ۳ تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.arvannashr.ir

ISBN 978 - 622 - 317 - 328 - 8

به نام خدا

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۵
چیستی ادبیات دینی کودک و نوجوان.....	۹
اهمیت ادبیات دینی کودکان از گذشته تا امروز.....	۱۲
ارائه ایدئولوژی دینی به کودکان در جهان.....	۲۵
اثربخشی تربیت دینی نوجوانان در غرب.....	۲۹
ادبیات دینی کودکان و مدرنیته.....	۳۴
ظرفیت مدرن سازی ادبیات دینی کودکان.....	۳۷
نظریه های جهانی رشد معنوی و دینی.....	۴۷
نظریه اسلامی.....	۴۸
نظریه آگاهی ارتباطی.....	۵۲
نظریه هوش معنوی.....	۵۵
نظریه پیازه.....	۸۳
نظریه الکایند.....	۸۷
نظریه هارمز.....	۹۶
نظریه پاورز.....	۱۰۰
نظریه وسترهاف.....	۱۰۲
نظریه اسپارکمن.....	۱۰۴
نظریه استیونز.....	۱۰۷
نظریه فاولر.....	۱۱۰

۱۱۳	نظریه آلپورت
۱۱۴	نظریه اسکات پک و سیمون
۱۱۵	نظریه آکلین
۱۱۷	نظریه اوسر
۱۱۸	نظریه هیرش
۱۱۹	نظریه کلبرگ
۱۲۳	نظریه گلدمن
۱۳۰	انواع داستان‌های دینی مذهبی
۱۳۳	موضوع در آموزش مفاهیم دینی به کودکان
۱۳۵	تکنیک‌های نویسندگی در ادبیات دینی کودکان
۱۳۶	پیکره نوشتاری آثار دینی
۱۳۶	فرآیند بینامتنیت
۱۴۳	سخن پایانی
۱۴۷	منابع و مآخذ
۱۵۳	فهرست کتاب‌های دینی کودک و نوجوان از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۴

پیشگفتار

رویکردهای ادبیات دینی کودکان و نوجوانان در دنیای مدرن با چالش‌های متعددی روبه‌رو است. با گسترش فناوری و رسانه‌های دیجیتال، کودکان و نوجوانان تحت تأثیر فرهنگ‌های مختلف و محتوای جهانی قرار گرفته‌اند و این مسئله نگران‌کننده است زیرا سبب شکاف فرهنگی در میان نسل‌ها شده است. شکاف فرهنگی یکی از معضلات جدی جوامع مدرن است که می‌تواند تأثیرات عمیقی بر روابط بین نسل‌ها و حفظ میراث فرهنگی، دینی و ملی داشته باشد. این شکاف معمولاً ناشی از تغییرات سریع اجتماعی، اقتصادی و تکنولوژیکی است که موجب می‌شود ارزش‌ها، باورها و حتی آداب و رسوم نسل‌های جدید با نسل‌های گذشته متفاوت شود. وقتی نسل‌ها نتوانند با یکدیگر ارتباط مؤثر برقرار کنند و تجربیات و دانش خود را مبادله یا منتقل کنند، احتمال از بین رفتن میراث فرهنگی، ملی و حتی دینی افزایش می‌یابد. نسل نو ممکن است به دلیل تحت تأثیر قرار گرفتن از تکنولوژی، رسانه‌های اجتماعی و فرهنگ‌های بیگانه به آداب و رسوم و باورهای نسل‌های قبلی بی‌اعتنا شوند. این بی‌توجهی می‌تواند منتهی به فراموشی یا تحریف ارزش‌های بنیادین فرهنگی و دینی شود که به‌عنوان هویت جمعی یک ملت شناخته می‌شوند. علاوه بر این، شکاف فرهنگی باعث

می‌شود کودکان و نوجوانان احساس کنند که ارزش‌هایشان در دنیای مدرن دیگر جایی ندارد و این مسئله به کاهش اعتماد به نفس و عزت نفس آن‌ها منجر می‌شود. از دیگر مضرات این شکاف، تضعیف پیوندهای خانوادگی و اجتماعی است.

برای جلوگیری از این روند، توجه به آموزش و انتقال فرهنگ در خانواده‌ها و نهادهای آموزشی ضروری است. برگزاری برنامه‌های فرهنگی و مذهبی که نسل‌های مختلف را در کنار هم قرار دهد، می‌تواند به تقویت روابط بین نسلی و حفظ میراث فرهنگی و دینی کمک کند. اما لازمه برقراری چنین ارتباطی، ارائه و انتقال دین، معنویت و اخلاق به شکل درست به کودکان و نوجوانان است. تحقق چنین امری منوط به ارتقاء دانش و تجربه در این حوزه است. در دنیای امروز که تحولات فرهنگی و اجتماعی با سرعتی قابل ملاحظه در جریان است، تربیت دینی و اخلاقی کودکان و نوجوانان به یکی از مسائل مهم برای خانواده‌ها و افراد دغدغه‌مند تبدیل شده است. در این میان ادبیات دینی، به‌عنوان ابزاری قدرتمند، می‌تواند نقش به‌سزایی ایفا کند.

ادبیات دینی کودک، نقطه تلاقی ادبیات کودکان و آموزه‌های دینی است. در این کتاب موضوع تربیت دینی کودکان و نوجوانان و نقش ادبیات دینی معنوی در این فرآیند و اینکه چگونه می‌توان از ادبیات دینی برای تقویت ارزش‌های اخلاقی و معنوی در کودکان و نوجوانان بهره برد به رشته تحریر درآمده است. به علاوه تلاش شده است تا با نگاهی جامع و تحلیلی به برخی نظریه‌های مطرح در ادبیات معنوی، دینی و اخلاقی پرداخته شود.